

SÖZCÜKTE ANLAM

Gerçek (Temel) Anlam

Bir sözcüğün zihinde uyandırdığı ilk anlama **gerçek anlam** adı verilir. Kelimelerin sözlükteki ilk anlamıdır. Bu yüzden **sözlük anlamı** da denir.

» Karabaş, bir şeyin **kokusunu** aldı.

(koku: Nesnelerden yayılan zerrelere burunda uyandırdığı duygu)

» **Kör** adama kimse yardım etmedi.

(kör: Görme engeli)

» Kitaplarını **boş** bir kutuya yerleştirdi.

(boş: İçinde, üstünde hiç kimse veya hiçbir şey bulunmayan)

Mecaz Anlam

Bir ilgi veya benzetme sonucu sözcüğün **gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak** kazandığı yeni anlamlara **mecaz anlam** denir.

Mecaz anlamda kullanılan sözcükler genellikle soyut anlam kazanır.

» Ortalıkta savaş **kokusu** vardı.

(koku: Belirti, işaret)

» Olaylara karşı **kör** ve sağırdır.

(kör: Duyarlılığını yitirmiş)

» **Boş** sözlerle beni oyalamayın.

(boş: Bir işe yaramayan)

Saklamak

Saklamak

(gizlemek)

(ayırmak)

Gerçek

Mecaz

SÖZCÜKTE ANLAM ALIŞTIRMA

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili olan kelimelerin sözcük anlamını karşılıklarına yazınız.

Bu seferki çok **dişli** bir rakip. (.....)

Çürük **dişi** bu akşam ağrıdı. (.....)

Feribota yetişemezsem **yandım**. (.....)

Elindeki **kuru** bezle camları sildi. (.....)

Boynunda gümüş bir kolye **taşıyordu**. (.....)

Konuşmasında **kuru** ifadeler kullandı. (.....)

Arkadaşım **açık** fikirli bir insandı. (.....)

Açık pencereden denizi seyretti. (.....)

Kimse denize **açılmak** istemedi. (.....)

Adam **ağır** poşetleri taşıyamıyordu. (.....)

Son günlerde işlerimiz çok **durgun**. (.....)

Yeni başarılarını **duydum**. (.....)

Dolar bu hafta çok **düştü**. (.....)

Yolun karşısında komşumu gördüm. (.....)

Bu hastalıktan çok **çekti**. (.....)

Çocuk **gözlerini** kısarak baktı. (.....)

Soğuk hava evin sıcaklığını **kırdı**. (.....)

Çay **demlenmiş** beni bekliyorlardı. (.....)

Duvara yeni resimler asılmıştı. (.....)

Bu **soğuk** davranışlarıyla bizi üzüyorsun. (.....)

Çuval dolunca **eteğine** doldurdu. (.....)

Kendisine büyük **hedefler** belirlemiş. (.....)

Arabayı yolun **ağızına** park etmişler. (.....)

SÖZCÜKTE ANLAM ETKİNLİK

Aşağıda verilen kelimeleri verilen anlama uygun olarak cümlede kullanınız.

Oyun (mecaz)

.....

Oyun (gerçek)

.....

Ser-(mecaz)

.....

Ser- (gerçek)

.....

Tatlı (gerçek)

.....

Tatlı (mecaz)

.....

Aşağıdaki cümlelerde yer alan mecaz anlamlı kelimelerin altını çiziniz.

Suçluları ortaya çıkararak güzel temizlik yaptılar.

Beni kırdığı için özür dilemeye gelmişler.

Allah seni sevdiklerine bağışlasın.

İlk defa geldiği gurbet ona çok acı geldi.

Annesi çocuğu bir güzel haşlamıştı.

İnce davranışlarıyla insanları etkiledi.

Konuşmasıyla tüm ilgileri üstüne çekti.

Yaşananların üstünü örtmeye çalıştı.

Bu sıkıntılardan çok büyük iz kalmıştı.

Hatalarını tamir etmek için çok uğraştı.

SÖZCÜKTE ANLAM TEST

Anadolu kilimlerinde çizgiler, sert, renkler, canlıdır.

1 2 3 4

1. Yukarıdaki numaralandırılmış kelimelerden hangileri gerçek anlamda kullanılmıştır?

A) 1-2 B) 2-3 C) 2-4 D) 3-4

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde mecaz anlamlı bir sözcük vardır?

- A) Gözlerinde yaş, kalbinde sızı vardı.
B) Türkülerde beni çarpan bir söyleyiş var.
C) Evin tüm perdelerini yenilemiş.
D) Boğaza karşı çay içmenin keyfi başkadır.

Basit insanların tekdüze bir hayatı varken büyük insanların her zaman eğlenceli ve renkli hayatı olur.

3. Yukarıdaki sözcüklerden hangileri mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) hayat renkli B) tekdüze zaman
C) basit eğlenceli D) basit renkli

4. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi anlam özelliği bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Kürsüdeki çocuk şiirini okuyup alkışlar eşliğinde yerine geçti.
B) Toplantı çok uzayınca katılanlar sıkıntıdan patladı.
C) Aykut, kimseye görünmeden süzülüp dışarı çıktı.
D) Bu planda onun da parmağı olduğu kesin.

5. "Kurumak" sözcüğü aşağıdakilerden hangisinde mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Ağaçlar aşırı sıcaktan kurudu.
B) Yıllarca akan dereler bir ayda kurudu.
C) Ekinler susuzluktan kurudu.
D) Yaşlı adam hastalıktan kurudu.